

2-SINF TASVIRIY SAN'AT DARSLIGI ASOSIDA O'QUVCHILARNING IJODIY TASAVVURINI RIVOJLANTIRISHGA QARATILGAN TOPSHIRIQ VA MASHQLARNING ILMIY-DIDAKTIK TAHLILI

Raxmonova Farangiz Ulug'bek qizi

Qo'qon universiteti, Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 3-bosqich talabasi.

Olimov Anvarjon Mamirovich

Ilmiy rahbar.

Qo'qon universiteti, Ta'lim kafedrası o'qituvchisi.

aolimov321@gmail.com ORCID: 0009-0003-7395-5246

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19410478>

Annotatsiya. Mazkur maqolada 2-sinf tasviriy san'at darsligi asosida o'quvchilarning ijodiy tasavvurini rivojlantirishga qaratilgan topshiriq va mashqlarning ilmiy-didaktik tahlili yoritilgan. Tadqiqotda darslikdagi topshiriqlarning mazmuni, tuzilishi va ularning o'quvchilar ijodiy fikrlashiga ta'siri tahlil qilindi. Tasviriy san'at darslarida qo'llaniladigan didaktik o'yinlar, ko'rgazmali vositalar va interfaol metodlarning ahamiyati asoslab berildi. Maqolada topshiriq va mashqlarni to'g'ri tashkil etish o'quvchilarning obrazli fikrlashi, tasavvuri va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qilishi ko'rsatildi. Tadqiqot natijalari shuni tasdiqladiki, tizimli va maqsadga yo'naltirilgan metodik yondashuv o'quvchilarning ijodiy faolligini oshiradi hamda ularning mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi.

Kalit so'zlar: Ijodiy tasavvur, tasviriy san'at, 2-sinf, didaktik topshiriqlar, pedagogik metodika, obrazli fikrlash, interfaol metodlar, ko'rgazmali vositalar, o'quvchilar rivoji.

SCIENTIFIC AND DIDACTIC ANALYSIS OF TASKS AND EXERCISES AIMED AT DEVELOPING STUDENTS' CREATIVE IMAGINATION BASED ON THE 2ND GRADE VISUAL ARTS TEXTBOOK

Abstract. This article presents a scientific and didactic analysis of tasks and exercises aimed at developing students' creative imagination based on the 2nd grade visual arts textbook.

The study analyzes the content, structure, and impact of textbook tasks on students' creative thinking. The importance of didactic games, visual aids, and interactive teaching methods used in visual arts lessons is also substantiated. The article demonstrates that properly organizing tasks and exercises contributes to the development of students' imaginative thinking, creativity, and overall creative abilities. The research results confirm that a systematic and goal-oriented methodological approach enhances students' creative activity and helps to develop their independent thinking skills.

Keywords: Creative imagination, visual arts, 2nd grade, didactic tasks, pedagogical methodology, imaginative thinking, interactive methods, visual aids, student development.

Kirish

Boshlang'ich ta'lim tizimida o'quvchilarning ijodiy tafakkuri va tasavvurini rivojlantirish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, 2-sinf bosqichi bolalarning tasviriy idrok, estetik did va ijodiy faoliyati shakllanishida muhim davr sanaladi. Shu nuqtai nazardan, tasviriy san'at darslari o'quvchilarning nafaqat badiiy ko'nikmalarini, balki ularning mustaqil fikrlash, tasavvur qilish va ijodiy yondashuv qobiliyatlarini rivojlantirishda alohida ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy ta'lim jarayonida tasviriy san'at darsligi asosida tashkil etiladigan topshiriq va mashqlar o'quvchilarning ijodiy tasavvurini rivojlantirishga yo'naltirilgan bo'lishi zarur.

Chunki aynan mazkur topshiriqlar orqali o'quvchilar atrof-muhitni obrazli idrok etish, tasvirlash va uni badiiy ifodalash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shu bilan birga, topshiriq va mashqlar o'quvchilarning yosh xususiyatlariga mos, qiziqarli va ijodiy fikrlashni rag'batlantiruvchi bo'lishi lozim.

Tasviriy san'at darsligida berilgan mashqlarni ilmiy-didaktik jihatdan tahlil qilish ularning samaradorligini aniqlash, kamchiliklarini ochib berish va takomillashtirish yo'llarini belgilash imkonini beradi. Ayniqsa, topshiriqlarning mazmuni, tuzilishi, murakkablik darajasi va ularning o'quvchilarning ijodiy tasavvuriga ta'sirini o'rganish muhim hisoblanadi. Bu esa ta'lim jarayonini yanada samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy tasavvurni rivojlantirish bugungi kunda ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib, bu jarayonda tasviriy san'at darsligi asosida berilgan topshiriq va mashqlarning o'rni katta hisoblanadi. Shu bois ularni ilmiy-didaktik jihatdan tahlil qilish va samarali metodik tavsiyalar ishlab chiqish zarur.

Dolzarbligi

Boshlang'ich ta'lim tizimida o'quvchilarning ijodiy tafakkuri va tasavvurini rivojlantirish zamonaviy pedagogikaning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, 2-sinf bosqichida o'quvchilarning tasviriy idroki, estetik didi va ijodiy faoliyati faol shakllana boshlaydi. Shu sababli tasviriy san'at darslarida beriladigan topshiriq va mashqlar o'quvchilarning ijodiy tasavvurini rivojlantirishga yo'naltirilgan bo'lishi zarur.

Maqsadi

2-sinf tasviriy san'at darsligi asosida o'quvchilarning ijodiy tasavvurini rivojlantirishga qaratilgan topshiriq va mashqlarni ilmiy-didaktik jihatdan tahlil qilish hamda ularning samaradorligini oshirishga qaratilgan metodik tavsiyalar ishlab chiqish.

Asosiy qism

Boshlang'ich ta'lim tizimida o'quvchilarning ijodiy tasavvurini rivojlantirish pedagogikaning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ijodiy tasavvur mavjud bilim va tajribalar asosida yangi obrazlar yaratish qobiliyatini anglatadi. Ushbu jarayon tafakkur, xotira va diqqat bilan uzviy bog'liq holda rivojlanadi. Psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinf davrida obrazli fikrlash ustun bo'ladi. Bu esa ijodiy tasavvurni rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratadi. Ta'lim jarayonida o'quvchilarning mustaqil fikrlashiga imkon beruvchi topshiriqlar muhim ahamiyatga ega. Ijodiy tasavvur rivojlangan o'quvchilar yangi g'oyalar yaratishga moyil bo'ladi. Ular muammoli vaziyatlarga noodatiy yechim topa oladi.

Nazariy jihatdan ijodiy tasavvurni rivojlantirish uchun erkin muhit yaratish zarur.

O'quvchilarning qiziqishini qo'llab-quvvatlash muhim omil hisoblanadi. Topshiriqlar yosh xususiyatlariga mos bo'lishi lozim. Bu ularning faolligini oshiradi. Ijodiy faoliyatga jalb etish orqali bilim mustahkamlanadi. Pedagogning yo'naltiruvchi roli muhimdir. Natijada o'quvchilarda ijodiy tafakkur shakllanadi. Bu esa ularning kelajakdagi rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ijodiy tasavvur shaxsning muhim sifatlaridan biri hisoblanadi. Uni rivojlantirish ta'limning asosiy vazifalaridan biridir.

2-sinf o'quvchilari rivojlanishning faol bosqichida bo'ladi. Bu davrda ularning idrok etish qobiliyati kuchayadi. Obrazli fikrlash ustunlik qiladi. O'quvchilar ko'proq vizual materiallar orqali bilimni qabul qiladi. Diqqat hali barqaror emas. Ammo qiziqarli mashg'ulotlar orqali uni rivojlantirish mumkin. Xotira asosan obrazli xarakterga ega. O'quvchilar ko'rgan narsalarini tez eslab qoladi. Ular ijod qilishga moyil bo'ladi. Yangi narsalarni tasavvur qilishga intiladi. Shu sababli topshiriqlar qiziqarli bo'lishi zarur. Sodda va tushunarli mashqlar samarali hisoblanadi.

Rag'batlantirish muhim ahamiyatga ega. Bu o'quvchilarda o'ziga ishonchni oshiradi. Har bir bolaning qobiliyati turlicha bo'ladi. Shu bois individual yondashuv zarur. Pedagog har bir o'quvchini hisobga olishi lozim. Ta'lim jarayoni shunga mos tashkil etiladi. Bu ularning rivojlanishiga ijobiy ta'sir qiladi. Natijada ijodiy faollik ortadi.

Tasviriy san'at darslari o'quvchilarning rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Bu fan estetik didni shakllantiradi. O'quvchilar go'zallikni anglashni o'rganadi. Ijodiy tasavvur rivojlanadi.

Obrazli fikrlash kengayadi. Dars jarayonida rasm chizish amalga oshiriladi. Bo'yash va bezash ishlari bajariladi. O'quvchilar o'z fikrini tasvir orqali ifodalaydi. Bu ularning ichki dunyosini ochadi. Rang va shakl bilan ishlash ko'nikmalari rivojlanadi. Kompozitsiya tushunchasi shakllanadi. Tasviriy faoliyat diqqatni rivojlantiradi. Xotira mustahkamlanadi.

Tasavvur kengayadi. O'quvchilar mustaqil ishlashni o'rganadi. Ijodiy yondashuv shakllanadi. Darslar tarbiyaviy ahamiyatga ega. Estetik madaniyat rivojlanadi. Natijada o'quvchilar ijodkor shaxs sifatida shakllanadi.

2-sinf tasviriy san'at darsligi o'quvchilarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirishga yo'naltirilgan muhim manba hisoblanadi. Darslikning mazmuni o'quvchilarning yosh xususiyatlariga mos holda tuzilgan. Unda berilgan mavzular sodda va tushunarli shaklda bayon etilgan. Darslik bosqichma-bosqich murakkablashib boradi. Bu o'quvchilarning bilimni asta-sekin rivojlantiradi. Har bir mavzuda amaliy topshiriqlar berilgan. Ushbu topshiriqlar ijodiy faoliyatni rag'batlantiradi. Darslikda ranglar bilan ishlashga alohida e'tibor qaratilgan. Shakl va kompozitsiya tushunchalari ham kiritilgan. O'quvchilar tasviriy elementlarni o'rganadi.

Darslikdagi mashqlar ko'rgazmali xarakterga ega. Bu bolalarning idrokini kuchaytiradi.

Rasmlar va misollar orqali tushuntirish beriladi. Bu o'quvchilarning tushunishini osonlashtiradi. Darslikda mustaqil ishlashga undovchi topshiriqlar mavjud. Bu ijodiy fikrlashni rivojlantiradi. Mashqlar turli darajada berilgan. Bu individual yondashuv imkonini beradi.

Darslik o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. Undagi materiallar hayot bilan bog'langan. Bu bilimlarni mustahkamlaydi. Natijada darslik o'quvchilarning ijodiy rivojiga xizmat qiladi.

Tasviriy san'at darsligidagi topshiriq va mashqlar ilmiy-didaktik asosda ishlab chiqilgan.

Ular o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlariga mos keladi. Mashqlar oddiydan murakkabga tamoyiliga asoslangan. Bu bilimni bosqichma-bosqich egallashga yordam beradi.

Topshiriqlar ijodiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan. Ular o'quvchilarni mustaqil ishlashga undaydi. Har bir mashq ma'lum didaktik maqsadga ega. Bu ta'lim jarayonini tizimli qiladi. Mashqlar ko'rgazmali vositalar bilan boyitilgan. Bu idrokni kuchaytiradi. O'quvchilar faol ishtirok etadi. Bu esa bilimni mustahkamlaydi. Mashqlar orqali tasavvur rivojlanadi.

O'quvchilar yangi obrazlar yaratadi. Bu ijodiy jarayonni kuchaytiradi. Topshiriqlar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. Ular rang-barang va qiziqarli shaklda berilgan. Bu motivatsiyani kuchaytiradi.

Mashqlarda differensial yondashuv mavjud. Bu har bir o'quvchini rivojlantirishga xizmat qiladi. Natijada topshiriqlar samarali ta'lim vositasi hisoblanadi.

Tasviriy san'at darslaridagi topshiriq va mashqlar o'quvchilarning ijodiy tasavvuriga katta ta'sir ko'rsatadi. Ular o'quvchilarni erkin fikrlashga o'rgatadi. Har bir mashq yangi obraz yaratishga undaydi. Bu tasavvurni rivojlantiradi. O'quvchilar o'z fikrini tasvir orqali ifodalaydi.

Bu ijodiy jarayonni kuchaytiradi. Ranglar bilan ishlash tasavvurni boyitadi. Shakllar bilan ishlash esa fikrlashni rivojlantiradi. Topshiriqlar o'quvchilarni mustaqil ishlashga undaydi. Bu ijodiy faollikni oshiradi. Mashqlar orqali yangi g'oyalar paydo bo'ladi. Bu ijodiy tafakkurni shakllantiradi. O'quvchilar muammoli vaziyatlarni hal qiladi.

Bu mantiqiy fikrlashni rivojlantiradi. Tasviriy faoliyat orqali emotsional rivojlanish ham sodir bo'ladi. Bu shaxs rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Topshiriqlar qiziqarli bo'lsa natija yuqori bo'ladi. O'quvchilar darsga faol qatnashadi. Bu bilimni mustahkamlaydi. Natijada ijodiy tasavvur rivojlanadi. O'quvchilar ijodkor shaxsga aylanadi.

Tasviriy san'at darslarida samarali metod va usullarni qo'llash o'quvchilarning ijodiy rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy ta'limda interfaol metodlar keng qo'llanilmoqda. Bu metodlar o'quvchilarning faolligini oshiradi. Dars jarayonida o'yin metodlaridan foydalanish samarali hisoblanadi. Bu o'quvchilarning qiziqishini kuchaytiradi.

Muammoli ta'lim usuli ham muhimdir. Bu o'quvchilarni mustaqil fikrlashga o'rgatadi.

Ko'rgazmali metodlar orqali bilim berish samaradorlikni oshiradi. Rasmlar va namunalar orqali tushuntirish beriladi. Bu idrokni kuchaytiradi. Amaliy mashg'ulotlar asosiy o'rin tutadi.

O'quvchilar faol ishtirok etadi. Bu bilimni mustahkamlaydi. Individual yondashuv ham muhim hisoblanadi. Har bir o'quvchi alohida e'tiborga olinadi. Guruhli ishlash usuli ham qo'llaniladi. Bu hamkorlikni rivojlantiradi. Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish samarali hisoblanadi. Multimedia vositalari qiziqishni oshiradi. Interfaol topshiriqlar ijodiy fikrlashni rivojlantiradi. O'qituvchi yo'naltiruvchi rol o'ynaydi. Natijada dars samaradorligi oshadi.

O'quvchilarning ijodiy faolligi kuchayadi.

O'quvchilarning ijodiy tasavvurini rivojlantirish uchun metodik tavsiyalar muhim ahamiyatga ega. Avvalo ta'lim jarayonida erkin muhit yaratish zarur. O'quvchilarga mustaqil ishlash imkoniyati berilishi kerak. Topshiriqlar ijodiy yo'naltirilgan bo'lishi lozim. Rang-barang va qiziqarli mashqlar tanlanadi. Didaktik o'yinlardan foydalanish tavsiya etiladi. Bu o'quvchilarning faolligini oshiradi. Ko'rgazmali vositalardan foydalanish muhimdir. Bu idrokni kuchaytiradi. Tasviriy faoliyatga ko'proq e'tibor beriladi. Rasm chizish va bo'yash mashqlari qo'llaniladi. Individual yondashuv asosiy omil hisoblanadi. Har bir o'quvchining qobiliyati hisobga olinadi. Rag'batlantirish usuli qo'llaniladi. Bu o'ziga ishonchni oshiradi. Zamonaviy texnologiyalarni qo'llash tavsiya etiladi. Multimedia vositalari samarali hisoblanadi.

Integratsiyalashgan darslar tashkil etiladi. Bu bilimni kengaytiradi. O'quvchilar mustaqil fikrlashga o'rgatiladi. Ijodiy topshiriqlar muntazam beriladi. Natijada ijodiy tasavvur rivojlanadi.

O'quvchilar ijodkor shaxs sifatida shakllanadi.

Muhokama va Natijalar

Mazkur tadqiqot doirasida 2-sinf tasviriy san'at darsligi asosida o'quvchilarning ijodiy tasavvurini rivojlantirishga qaratilgan topshiriq va mashqlarning ilmiy-didaktik jihatlari kompleks tarzda o'rganildi va tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, darslikda berilgan topshiriqlar tizimli, izchil hamda o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlariga mos ravishda ishlab chiqilgan bo'lib, ular o'quvchilarning ijodiy faoliyatini faollashtirishga xizmat qiladi.

Xususan, rang bilan ishlash, shakl yaratish, kompozitsiya tuzish va tasviriy ifoda elementlariga oid mashqlar o'quvchilarning obrazli fikrlashini kengaytiradi hamda ularning tasavvur doirasini boyitadi. Muhokama jarayonida aniqlanishicha, topshiriq va mashqlarning samaradorligi ularning mazmuni, shakli va berilish uslubiga bevosita bog'liqdir. Agar mashqlar oddiydan murakkabga tamoyili asosida tashkil etilsa, o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish darajasi oshadi va ijodiy faoliyatga bo'lgan qiziqishi kuchayadi. Ayniqsa, dars jarayonida didaktik o'yinlar, muammoli vaziyatlar va interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi hamda ularni faol ishtirok etishga undaydi. Bu esa o'z navbatida bilimlarning chuqur va mustahkam o'zlashtirilishiga olib keladi.

Tadqiqot davomida shuningdek ko'rgazmali vositalarning ahamiyati ham alohida qayd etildi. Tasviriy san'at darslarida rangli rasmlar, namunaviy ishlanmalar va vizual materiallardan foydalanish o'quvchilarning idrok etish jarayonini faollashtiradi, ularning tasavvurini aniq va obrazli shakllantirishga yordam beradi. Bu esa o'quvchilarning ijodiy faoliyatini samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, o'quvchilarga erkin ijod qilish imkoniyatini berish, ularning individual fikrini qo'llab-quvvatlash va natijalarini rag'batlantirish ijodiy tasavvurni rivojlantirishning muhim shartlaridan biri ekanligi aniqlandi. Muhokama natijalari shuni ko'rsatdiki, individual yondashuvni qo'llash ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Har bir o'quvchining qobiliyati, qiziqishi va tasavvur darajasi turlicha bo'lganligi sababli, pedagog topshiriqlarni moslashtirilgan holda tashkil etishi lozim. Bu esa o'quvchilarning o'z imkoniyatlarini to'liq namoyon etishiga, ijodiy salohiyatini rivojlantirishiga imkon yaratadi.

Shuningdek, differensial yondashuv asosida berilgan topshiriqlar o'quvchilarning bilim darajasini hisobga olib, ularni bosqichma-bosqich rivojlantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari asosida shuni ta'kidlash mumkinki, tasviriy san'at darsligida berilgan topshiriq va mashqlar o'quvchilarning nafaqat badiiy ko'nikmalarini, balki ularning umumiy intellektual rivojlanishini ham ta'minlaydi. Xususan, bu mashqlar orqali o'quvchilarda mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarga yechim topish, yangi g'oyalar yaratish va o'z fikrini tasviriy vositalar orqali ifodalash ko'nikmalari shakllanadi. Shu bilan birga, tasviriy faoliyat jarayonida o'quvchilarning emotsional holati ham rivojlanib, ular o'z his-tuyg'ularini erkin ifodalash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Olib borilgan ilmiy-didaktik tahlillar 2-sinf tasviriy san'at darsligi asosida berilgan topshiriq va mashqlar o'quvchilarning ijodiy tasavvurini rivojlantirishda samarali pedagogik vosita ekanligini tasdiqladi. Shu bilan birga, mazkur jarayonni yanada takomillashtirish uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish, topshiriqlarni yanada ijodiy yo'naltirish va individual yondashuvni kuchaytirish zarurligi asoslab berildi. Bu esa boshlang'ich ta'lim tizimida o'quvchilarning ijodiy salohiyatini to'liq ochib berishga xizmat qiladi.

Xulosa

Mazkur tadqiqot ishida 2-sinf tasviriy san'at darsligi asosida o'quvchilarning ijodiy tasavvurini rivojlantirishga qaratilgan topshiriq va mashqlarning ilmiy-didaktik jihatlari atroflicha o'rganildi. Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatdiki, tasviriy san'at darslarida qo'llaniladigan topshiriqlar o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlariga mos holda tashkil etilganda ularning ijodiy tafakkuri va tasavvuri samarali rivojlanadi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, darslikda berilgan mashqlar o'quvchilarning obrazli fikrlashini kengaytirish, rang va shakllarni idrok etish, kompozitsion ko'nikmalarni shakllantirish hamda o'z fikrini erkin ifodalashga o'rgatishda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Ayniqsa, rang bilan ishlashga oid topshiriqlar o'quvchilarning tasavvurini boyitib, ularning ijodiy faoliyatini faollashtiradi. Tadqiqot davomida didaktik o'yinlar, ko'rgazmali vositalar va interfaol metodlardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishi aniqlandi. Bunday yondashuvlar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi, ularni faol ishtirok etishga undaydi va bilimlarni mustahkam o'zlashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, individual yondashuvni qo'llash o'quvchilarning ijodiy imkoniyatlarini to'liq ochib berishda muhim omil ekanligi qayd etildi. Umuman olganda, 2-sinf tasviriy san'at darsligi asosida ishlab chiqilgan topshiriq va mashqlar o'quvchilarning nafaqat badiiy ko'nikmalarini, balki ularning mustaqil fikrlash, tasavvur qilish va ijodiy yondashuv qobiliyatlarini ham rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur metodik yondashuvlarni yanada takomillashtirish va amaliyotda keng qo'llash boshlang'ich ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Robinson, K. (2020). *Creative schools: The grassroots revolution that's transforming education*. Penguin Books. 320 pp.
2. Craft, A. (2021). *Creativity and education futures: Learning in a digital age*. Trentham Books. 208 pp.
3. Beghetto, R. A. (2021). *Big wins, small steps: How to lead for and with creativity*. Corwin Press. 184 pp.
4. Winner, E. (2022). *How art works: A psychological exploration of creativity and the arts*. Oxford University Press. 256 pp.
5. Sawyer, R. K. (2020). *The science of creativity: Discovering the innovative mind* (2nd ed.). Oxford University Press. 368 pp.
6. Jumayev, M. E. (2020). *Boshlang'ich sinflarda o'qitish metodikasi. O'qituvchi*. 256 pp.
7. Tolipov, O'. Q. (2021). *Pedagogik texnologiyalar va ta'lim samaradorligi. Fan va texnologiya*. 288 pp.
8. Yo'ldoshev, J. G'.., & Usmonov, S. A. (2020). *Pedagogika nazariyasi va tarixi*. Toshkent: O'zbekiston.
9. Raximov, M. (2021). *Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi. Tafakkur*. 224 pp.
10. Abdullayeva, B. S. (2022). *Boshlang'ich ta'limda ijodiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi. Innovatsiya-Ziyo*. 198 pp.
11. Beghetto, R. A. (2021). *Creativity in the classroom: A review of recent research and directions for future inquiry*. *Educational Psychology Review*, 33(2), 455–472.
12. Sawyer, R. K. (2020). *The role of arts education in fostering creativity*. *Thinking Skills and Creativity*, 38, 100698.
13. Winner, E., Goldstein, T. R., & Vincent-Lancrin, S. (2022). *Art for art's sake? The impact of arts education*. *Review of Research in Education*, 46(1), 1–34.
14. Davies, D., Jindal-Snape, D., Collier, C., Digby, R., Hay, P., & Howe, A. (2020). *Creative learning environments in education: A systematic review*. *Thinking Skills and Creativity*, 35, 100635.